

REDACTIA

Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL

pentru Austro-Ungaria:

pe un an 20 cor.
pe 1/2 an 10 cor.
pe 1/4 an 5 cor.
pe o lună 2 cor.

N-ri de Duminecă pe an 4 cor.

Pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Manuscripte nu se înapoiază.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

INSERTIUNILE:

de un șir garmond: prima dată 14
beal; a doua oară 12 beal; a treia
oară 8 b. de fiecare publicație.

Atât abonamentele, cât și inserțiile
sunt a se plăti înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitat 200.

Scrisori adresate nu se primesc.

Școlile lui Berzeviczy.

Actualul ministru de instrucție publică a trecut și el la nemurire. 141 școli de stat îi vor păstra pururea portretul nu ca pe al unui simplu ministru, ci cu toată evlavie ce i-se cuvine unui — *fondator*. Ziarele maghiare îl și ridică în slava cerului pentru marele serviciu ce a adus maghiarizării, căci dela toamnă încolo «idela» se va propaga mai cu succes, deoarece ce ea va avea cu 141 cetățue mai multe și cu 303 apostoli mai mulți, — atâția învățători vor fi numiți adică la nou înființatele școli de stat.

Ca să ne putem da seama de efectul pe care-l vor putea exercita asupra învățământului confesional în genere și în special asupra celui *românesc*, este necesar să aflăm următoarele.

Din cele 141 școli 21 se vor înființa în comune unde *n'au fost de loc școli*; 14 se vor înființa în comune *coloniste* (maghiare deci!).

N'avem nimic de obiecționat în privința asta. Ministrul își îndeplinește astfel o datorie, umple o lacună, aplică lege existentă.

În 33 de locuri școlile de stat se vor înființa pe ruinele celor *confesionale*. Din fericire, confesiunile române nu vor fi atinse, și peste tot, respectivele confesiuni (maghiare) de *bunăvoie* și au dat școlile în grija statului.

Pentru maghiarizarea *Slovacilor* se vor înființa însă nu mai puțin de cât 29 școli: 22 în Zemplén ear 7 în Sáros, comitate locuite de Slovaci.

Pintre *Români* se înființează 1 la Pecica (c. Arad), 2 în comitatul Hunedoarei și 1 în comitatul Sibitului (la Turnu Roșu).

Nu avem deci cauze de a ne alarma, cel puțin noi Români nu, de școlile de stat ale lui Berzeviczy. Pentru-că acolo unde el a și înființat printre Români asemenea școli, aproape este exclusă posibilitatea chiar a unei maghiarizări.

Nu-i vcrbă: dacă n'a făcut în mai multe locuri, e o dovadă numai de grija ce poartă autoritățile noastre școlare ca ministrul să nu găsească greșeli ori pretexte, precum este o dovadă și de minunatul spirit de jertfă a poporului nostru, care plătește bucuros, numai să-și poată susține aceste așezăminte.

Dar, în fine, nici nu chestia asta ne preocupă pe noi. Este adică știut că statul, și dacă ar vrea ministrul n'are atâția bani în cât să ia asupra-și sarcina întregului învățământ. Nu va putea-o face asta nici Berzeviczy. Tisza a declarat-o doar că are toată solitudinea pentru școlile confesionale și e gata chiar să le ajute din bugetul statului, cum s'ar și cuveni. Trecutul ne arată

însă că politica tuturor guvernelor a fost să ajute maghiarii area prin școli întreținute de *naționalități*. Ear ancheta inspectorilor ținută sub presidiul lui Berzeviczy arată că și el tot politica asta o urmărește, așa că dacă factorii competenți nu vor griji, ci se vor lăsa intimidați, odată ne am pute pomeni cu școli cari numai cu numele sunt confesionale și naționale, încolo omnipotența ministerială este — lege!

Că ce e de făcut, din partea naționalităților, și de ce se tem șovinistii patentați, o spune «*Budapesti Hirlap*» dela 1 Maiu, care înregistrând articolul «Să stăm gata» apărut în «*Tribuna*» dela 10 Aprilie, scrie:

«Această singură expresie (titlul articolului) este o dovadă îndestulitoare, că politicianii naționaliști ultraști, când va veni la ordinea zilei proiectul ce pregătește ministrul de culte, vor să organizeze contra lui o agitație mai largă și mai violentă. Vor înfățișa acest proiect ca p'un *atac barbar și siluire asupra limbii și culturii naționalităților din patrie*. E probabil însă, că nu se vor mulțumi cu simplă agitare, ci de nu vor pute face alt-ceva — vor organiza acea *rezistență pasivă, care fără îndoială poate fi pedeca cea mai mare în-vățării cu succes a limbii maghiare*. Pe față școlile se vor supune, dar din inimă nu. De aceea, după-ce proiectul d'acum al guvernului va fi lege, nu numai guvernul, ci și societatea maghiară să *vegheze!*»

Chiar dacă nu i-ar fi venit minte deci nimăru-i că *trebuie* ceva făcut și anume ce pentru apărarea culturii noastre naționale, șirele de mai sus ar trebui să ne fie un îndemn pentru a organiza nu — agitație, căci nici prelații români și corpurile noastre constituite în virtutea legilor n'au să agite, ci au să organizeze luptă de apărare. *Au pus jurământ episcopii noștri că vor apăra școala confesională*, și aceia dintre ei cari s'ar da îndărăt dela luptă, ar călca jurământ sacru și oprobiul tuturor Românilor ar cădea asupra lui. Asemenea prelat nu este însă, și nu va fi. Și cu cât presa maghiară va îndemna pe guvern să fie mai fără cruțare față de școlile naționalităților, cu atât presa română va îndemna mai tare ca Româניה să întregă să stea ca un zid în jurul prelaților, dela cari în aceste zile de grele încercări așteptăm cu toții fapte bărbătești, istorice.

Facă Berzeviczy școli și întocmească proiectele cât îi place. Să ne facem însă și noi datoria!

Privitor la prelații români greco-catolici în fața luptelor ce-i așteaptă. «*Gazeta*» dela 1 Maiu scrie următoarele:

«Și fiind-că deja pe terenul bisericesc s'a început mișcarea de protestare, este indicat

a avé în vedere că numai printre o comună și unanimă procedare a ambelor noastre Metropolii în această cauză gravă și delicată, remonstrațiunile făcute la guvern vor pute avé greutatea cuvenită. De aceea re-
peșim, ce am mai zis, că așteptăm ca Sinodul archidiecezan ce se va întruni la Blaj peste vr'o 12 zile să inaugureze acțiunea de remonstrare și din partea diecezelor Metropolitiei române unite.

In fine acești pași ai Arhierieilor noștri e neapărat de lipsă să fie sprijiniți cu tărie de toți factorii, intelectuali, c'un cuvânt de întreg poporul nostru».

Noi d'asemeni ni-am exprimat în numărul nostru dela 30 Aprilie aceleași păreri.

In afacerea rentei. Luând cunoștință din «*Tribuna*» despre afacerea gravă cu renta școalelor dela Brașov, presa din București, cum și era de așteptat, s'a alarmat. Avem însă regretul să înregistrăm că de parte de a-și da seama despre importanța conflictului, unele ziare o tratează ca pe o chestie de politică militantă. Merg până acolo încât acuză pe actualul guvern pentru o afacere rezolvată sub conservatori și încurcată în urmă de efortii, despre care știe toată lumea că nu aveau încrederea d-lui Sturdza și că au escitat întreaga chestie, la 1898—99 mai ales pentru a lovi în guvernul național liberal presidiat de dl Sturdza. — efortii susținuți cu putere de doi mitropoliți cari ear nu erau amicii d-lui Sturdza (doar campania »tradării« (?) începuse cu scrisoarea Mitropolitului Miron Romanul!), dintre cari însă actualul Mitropolit a fost silit, în cele din urmă, să abandoneze compania Voinea-Vlaicu și Sterică tocmai pentru fapte cari între altele și mai presus de toate au provocat conflictul dintre guvern și mitropolie.

Așa însă cum unele ziare din București tratează chestia, departe de a ajuta cauzei, dar îi strică. Ce o să zică adică guvernul unguresc și presa maghiară când ved logica batjocorită în așa mod: pentru reaua administrație a lui Voinea (dușman al liberalilor) să fie acuzat șeful guvernului liberal. Ce să facă adică acum primul ministru Sturdza după-ce fostul prim-ministru Cantacuzino a dat banii pe mâinile guvernului maghiar car nu metropolitiei cum voise guvernul Sturdza?

Noi de altfel nu vrem să polemizăm cu ziarele cari în acest chip tratează chestia. Sperăm că vor reveni la sentimente mai bune, căci nu prin ceartă și polemică se poate folosi cauzei.

Asigurăm însă pe toți conștii, că dacă vom fi siliți să reducem pe unii la tăcere, în interesul cauzei, vom și să restabilim responsabilitățile așa fel, încât gălăgioșii de azi să se astempe pentru multă vreme.

Chestia națională nu e frumos să fie folosită de nimeni drept armă de partid în lupte meschine de a veni la putere.

MONARCHUL ÎN BUDAPESTA.

Budapesta a fost ieri în serbătoare. Toate casele pavoasate și mulțime imensă pe străzi. Aștepta pe bătrânul rege și împărat. Ungurii de mult nu au făcut M. Sale așa primire. Au ținut să-l mulțumească și astfel pentru bucuria ce le-a cauzat prin dispoziția privitoare la aducerea în patrie a osâmintelor lui Rákoczy.

Gara apuseană a capitalei era bogat ornată. D'asemeni basilica și multe palate. În gară numai cu bilet se putea intra. Acolo așteptau autoritățile și membrii distinși din societatea înaltă a capitalei.

Trenul a sosit în gară la orele 6. Strigăte entusiaste l'au primit. Dându-se jos din vagon, M. Sa a vorbit întâi cu primarul orașului, spunându-i că i pare bine putând să petreacă mai mult în Budapesta. A vorbit apoi cu contele Tisza și cu Perczel, președintele Dietei. A dat apoi mâna conților Csáky Albin, Csekolics, episcopului dela Vaș și lui Münich Aurel.

Insoțit de prințul Lichtenstein a plecat, în trăsura deschisă, spre palat. Pe tot drumul mulțime enormă îl aclama.

*

Azi Marți M. Sa va deschide expoziția de primăvară a pictorilor după-cum va acorda și audiențe.

Primul a fost primit ieri în audiență contele Tisza. I a referat despre situație. Pare a fi hotărât ca la 6 Maiu Dieta și Casa Magnaților să fie convocate. Pe Joi sunt așteptați în Budapesta Dr. Körber, Goluchowsky, Pitreich și Spaun. Se va discuta, sub presidiul Majestații Sale, asupra proiectului de budget comun. Se vor lua apoi hotărârile în privința convocării Delegațiilor.

Mărturisire prețioasă.

Scriind despre viitorul proiect de lege referitor la instrucția publică, »Budapesti Hirlap« dela 1 Maiu scrie:

Nu cunoaștem nici în genere nici parțial organizarea prin care ministerul de culte vrea să câștige în școală mai mult teren învățării limbii maghiare în școlile naționalităților. Un lucru este însă sigur: că rezultatul ce-l putem aștepta să nu-l judecăm nici în chip prea optimist, nici cu pesimism.

Ar fi o naivitate a crede, că de aci încolo fiecare elev al școlii elementare o să vorbească fluent ungurește și o să scrie ungurește fără greșală, ori că această lege va rămâne și ea pe hârtie, ca celelalte legi aduse pentru învățarea limbii maghiare. Afirmarea aceasta din urmă ar fi nu numai o naivitate, dar nedreptate, deoarece realitatea ne învață că nici legile de până acum nu au rămas fără efect. Învățătura limbii maghiare adevărată că n'a avut rezultat și nici că putea să aibă...

Dela 1879 și până azi (va să zică o serie de cinci generații cari au trecut prin școli, căci câte 6 ani se poate socoti unei generații vremea petrecută în școală) regimul a tot făcut încercare cu limba maghiară, dar rezultatul ca 'n palmă. Cât vor mai continua ministri maghiari cu experiența până se vor convinge că nu merge cu sila ci

aceia dintre naționalități cari vor și au interes să știe, vor învăța ei de sine ungurește.

Contele Tisza este de altfel bărbat de stat care ține să nu se risipească banii de pomană. Pună deci pe colegul său dela resortul școlilor să facă socoteală cât s'a spesat până acum pentru a învăța pe fil naționalităților ungurește și să cerceteze cât știu ungurește. Și de va afla că se rentează afacerea, ne dăm bătăuți.

DIN AUSTRIA.

Monarhul despre situațiunea politică în Austria. Din Viena se scrie, că un deputat polon, care fost în audiență la Majestatea Sa, și-a exprimat speranța, că pertractările de pace între naționalități vor avea rezultat favorabil, așa că parlamentul austriac își va putea recăpăta ear puterea sa de acțiune și elasticitate. Monarhul a răspuns, că a înțeles despre aceste pertractări, dar crede că din toată treaba nu se va alege nimic.

Cine și cum proteste poporul?

Am spus-o de atâtea-ori că socialismul este un import ovricesc în Ungaria. Acum încep să recunoască acest lucru și ziare mari ca »Budapesti Hirlap«, care în numărul său dela 1 Maiu sub titlul »Cine proteste poporul« spune că un Ovreiu tipograf fără lucru, pe vremea grevei dela căile ferate aduna lume în birturile din Seghedin și propaga socialismul. Poliția făcând cercetare și ascultând mai mulți martori, unul dintre aceștia a zis:

— A spus și aceea (ovreiu Salamon Berliner) că tatăl său a fost preot ovricesc, dar de aceea lui nu-i plac preoții. Nu e sigur nici aceea, că este Dumnezeu, dar și dacă ar fi, popii nu s Dumnezei și nu are înțeles rugăciunea nici să îngrași preoțimea...

Eată cu ce idei tratează Ovreii pe Unguri... Și pe toți câți ascultă de ei.

Ajuns înaintea judeului, Ovreiașul acesta se purta de tot insolent. Intre altele a răspuns:

„Eram fără ocupație M'am dus deci la clubul social-democrat pentru-că așteptam cu siguranță să fiu ajutat. La asta-mi dă drept faptul că *ca pe terenul științelor sociale sunt o capacitate recunoscută în țeară...* Intemeiat pe faima numelui meu m'am dus la clubul social-democrat să urgentez aranjarea situației mele materiale“.

Judele i-a dovedit însă că e un șarlatan care a înșelat câte 3—4 coroane dela fie-care »soț de principiu«... L'a scos deci cu șupa din Seghedin.

O iregularitate în administrațiunea orașului Orăzii-Mari.

Comitetul administrativ al orașului Orăzii-Mari a ținut ieri d. a. sub președința comitetului suprem Beöthy László ședință extra-ordinară. Fișpanul a motivat convocarea acestei ședințe cu aceea, că în cassa orașului s'au constatat iregularități. În urma asta primarul Rimler Károly a raportat asupra rezultatului obținut la examinarea casei. Cassarul suprem Hegedus Géza spune că o sumă anumită a perit.

Cercetarea a scos la iveală că din cassa lipsesc 124.066 cor. 77 fil., care a fost restituită de către cassa din al său. Celelalte averi ale orașului sunt în ordine.

În urmă comitetul a decis în urma propunerii comitetului suprem să se pornească cercetare disciplinară contra cassarului Hegedus și controlorului Darvassy. În comisiunea pentru examinarea afacerii acestei iregularități au fost aleși membrii Rádó Ödön, Mihályfi Adolf și Papp Nicolae, al căror raport va fi normativ pentru atitudinea mai departe a comitetului administrativ în acest panamino.

Din străinătate.

Conflictul greco-turc.

Poarta a comunicat ambasadorului grecesc din Constantinopol raportul Valiului din Smirna, că pentru cazul întâmplat la Smirna face responsabil pe agenții consulari grecești. În cercul politice dătătoare de ton din Atena se crede, că dacă Poarta s'ar identifica cu această părere a Valiului din Smirna, raportul între Grecia și Turcia ar deveni foarte încordat. Ministrul president Theotokis a conferat ieri seara cu regele asupra acestei afaceri.

Pertractările dintre agenții diplomatice grece și poartă încă nu au dus la rezultat. Toți diplomații au recomandat Poartii regularea acestui conflict, care se impune cu atât mai ales, că cât deținerea vice-consulului grecesc pentru a-l împedea în plecarea sa în patrie, toate aceste constituie ofensă gravă de drept și înjosirea instituțiunei consulare, cu toate că la aceste inconveniențe au dat ansă agenții grecești. Diplomații au pomenit despre serviciul pe care l-a făcut Grecia sub durata mișcărilor din Macedonia, precum și despre raportul amical, ce există de un timp încoace între ambele state.

Ziarului din Atena »Neon Asty« i-se telegrafează din Constantinopol: Poarta cere ca corpul diplomatic să cerceteze pentru a stabili dacă Greciei i-se cuvine satisfacțiune ori nu? Guvernul grecesc a cerut, ca secretarul valiului să-și facă onorul la consulul grecesc din Smirna, ear guvernul turcesc să pedepsească aspru pe culpabili.

În atențiunea cetitorilor noștri.

Ne vin des, la redacție, epistole în cart-abonenți de al ziarului nostru întrebă de ce nu li-se trimite ori de ce li-s'a sistat espedarea »Tribunei«.

Le atragem atenția să se adreseze direct administrației »Tribunei«, căci dintre redactori nici unul n'are an estec la administrație. Îi facem apoi din nou atenți, că administrația espedează ziarul numai celor cari și-au achitat anticipative abonamentul ori printr'o epistolă au cerut administrației să li-se trimită indicând când vor plăti. De aceea celor cari nu s'au ținut de nici una din aceste norme, li-s'a sistat trimiterea ziarului. Repetăm că nu e vorba de neîncredere nici că s'ar refusa cuiva creditul, ci experiența ne-a învățat că numai așa se poate ține regulă administrativă, numai așa se pot înconjura neplăcerile și mai presus de toate numai așa se poate garanta existența unui ziar care se susține din abonamente.

S'apoi chiar amicilor cerem în primul rând să se potrivească normelor ce am luat, știind ori-cine, că noi pe credit nu căpătăm mărci poștale ear lucrătorii trebuie plătiți d'asemeni nu numai bine, dar și regulat. Dacă amicii ziarului nu ar plăti regulat și s'ar adopta plățirea ulterioară a abonamentului, numai din fonduri s'ar putea susține ziarul. Fonduri noi n'avem însă. Și nici

n'ar avea înțeles să se suțină un ziar pentru care publicul nu ar voi să plătească abonamentul.

Rugăm deci pe toți amicii «Tribunei» nu numai să plătească regulat înainte, dar să îndemne pe toți cei știutori de carte a abona ziarul acesta, care a dat dovezi că n'are altă țintă de cât apărarea drepturilor naționale și luminarea poporului român.

Redacția.

Războiul ruso-japonez.

— Putem mai bine înțelege purtarea Japonezilor, dacă ne vom întreba: Ce-ar fi plăcut mai mult Rusiei. Dacă ar fi înaintat repede peste Yalu, ar fi trebuit să lase o mulțime de trupe pentru paza drumului, pe o întindere de 200 de klm. și înaintarea în timp de iarnă, pe drumuri rele, ar fi adus cele mai mari pagube și suferinți soldaților, ear îngrijirea acestei armate, carei, în timpul cât ghița astupa porturile dela Nord, nu i-s'ar fi putut aduce cele trebuitoare pe apă, ar fi fost foarte rea, boalele ar fi început a o bntui și armata japoneză ar fi fost atât de slăbită, în cât ar fi pierdut puterea de a ataca energetic. Înaintarea Japonezilor în timp de iarnă, ar fi fost deci tot ce puteau dori Rușii mai mult. Dar, de oare ce Japonzii n'au înaintat, Rușii au fost nevoiți să înainteze ei și toate neajunsurile pomenite mai sus le-au suferit ei. Bolile și suferințele oamenilor și cailor au fost teribile în armata rusească, silită cum era a se concentra în vremea cea mai rea. Deci, deși Rușii câștigă timp pentru a se concentra și spori, neînaintarea Japonzilor în grabă, îi supără; căci au în față armată numeroasă, sănătoasă, bine aprovizionată prin ajutorul flotei și în stare a ataca ori unde. Pe urmă le trebuie cu atât mai multă oaste în Extremul-Orient, cu cât Japonzii pot să pună în mișcare mai mari armate și cu mai puțină oboseală. Pe lângă asta, Japonzii știu unde se află puterile rusești, iar Rușii nu știu cu siguranță unde o să le placă Japonzilor să lovească odată ce sunt stăpâni pe mare. (Pester Lloyd).

— Ca să-și facă ori-cine idee de devotamentul acelor Japonzii, cari fac serviciu de spioni în Manciuria, etc., cât și de cei cari expun viața încercând a arunca podurile în aer, etc., trebuie să se știe că la caz de a fi prinși și pedepsiți ca spioni numele lor se șterge din listele armatei ca desonorat. Spionii nenorocoși sunt desprețuiți. Totuși sunt 20.000 de inși gata a risca totul; căci în caz de izbândă răsplata e foarte mare. Cu toate acestea, se vede că Rușii fac pază bună de nu se aude mai des de încercări de a strica podurile și calea ferată.

După cum se spune din isvor bun, peste câte-va săptămâni țarul însuși se va duce la armata sa din Mandșuria. Deși stările din Rusia ar fi de natură a ține pe împărat în centrul imperiului său, totuși, de pe altă parte, situația în Asia răsăriteană a luat o întorsătură care face de dorit prezența sa la fața locului. Țarul voeste să vază cu proprii săi ochi și să ia hotărârile în urma impresiilor proaspăt căpătate. Prin prezența sa el vrea să-și entusiasmeze soldații — și bine face.

După ce arată importanța mare ce o are comandamentul superior, unitatea ce trebuie să existe în el, disciplina, un oficer spune că de cât principii-comandanți, e mai bine să se ducă pe câmpul de luptă însuși suveranul; acesta nu numai fiind-că ține în mâinile sale toate firele puterii, dar și fiind-că în calitatea sa de comandant conduce propria sa politică. Afară de aceasta sub autoritatea lui dispar elementele împotrivoare.

Armatele ruse nu adese ori au fost comandate de chiar suveranii lor. Petru cel Mare datorește în prima linie lui însuși victoriile sale. Marele desastru dela Austerlitz poartă semătura lui Alexandru I. Alexandru II. a fost în Bulgaria pe timpul războiului ruso-turc, dar după căderea Plevnei s'a întors în Rusia.

Alexandru III. moștenitorul tronului, a comandat aripa stângă a armatei dunărene și a părăsit-o după trecerea Balcanilor. Lui i-s'a hărăzit norocul de a vedea la Plevna eroica intervenire

a domnitorului Carol al României, salvatorul la nevoie extremă.

Țarul Nicolae II nu va lua direct comanda supremă. Puțin înainte de izbucnirea războiului și evident în vederea acestei eventualități a însărcinat pe admiralul Alexieff cu un fel de dictatură politică și militară în Asia răsăriteană.

După cum se pare, admiralul și-a pierdut încrederea suveranului; fără să-l înlocuiască formal acesta a trecut comanda supremă a armatei asupra ministrului de război generalul Kuropatkin.

Generalul Kuropatkin cunoaște negreșit mai bine ca ori care alt general forțele militare ale Rusiei. El știe sigur cum trebuie crescut și ce sforțări trebuie să facă întru aceasta.

Victoria pe uscat a Japonezilor.

Luptă la Jalu — Desastrul Rușilor la Kiulenciong. — Coloneli și generali răniți. — 20 tunuri pierdute. — Fuga Rușilor. —

Hotărît: Rușii au început și pe uscat tot așa de rău ca pe mare. Deja la prima luptă mai mare au fost învinși. Eați telegramele mai noui:

Petersburg, 2 Maiu (Oficioasă!) La 29 Aprilie înainte de amiază la 10 ore 1500 Japonzii infanterie și un detașament de artilerie cu 12 tunuri a început să treacă pe la Ambiche și Sogukuden, la gura fluviului Yalu. Trupele ruse de aici, sub comanda colonelului Cusev au fost silit să se retragă. Insuși comandantul a fost grav rănit la cap și brațul stâng.

La 30 Aprilie Japonzii au bombardat dela 10 până la 5 asupra trupelor noastre dela Kiulenciong. Noi răspundeam din 36 tunuri, ascunse între șanțuri. Tot atunci dimineața Japonzii au trecut Yalu, pe la Sindiagu, luând în flanc trupele noastre, care au fost silit să se retragă. Am pierdut aici: colonelul Kakahalov a murit, colonelul Mahler, comandantul diviziunii 6 de artilerie rănit grav la cap, precum au mai fost răniți colonelul Mester, căpitanul Vorobief și Soppinikof, locotenentul Filadolfov, Akrocenko și Antropov.

(Își poate închipui ori-și-cine câți soldați vor fi căzut, dacă dintre oficeri cade un colonel și sunt răniți aproape toți. Red.).

Petersburg, 3 Maiu. Un raport cu data de 1 Maiu vestește că Japonzii au cuprins orașul Kiulenciong, cauzând trupelor de sub comanda generalului Sasulici pierderi mari.

Londra, 3 Maiu. «Daily Chronicle» primește știrea că în lupta dela Kiulenciong, care a început la orele 7 d. Rușii deja la 8 ore n'au mai putut să se mențină în pozițiile lor. Patru mii Japonzii erau tot în apă, părăsirea până în brâu. Asaltul lor a fost însă așa de vitejesc, că au imprăștiat întreaga armată rusească. Ambele oștiri au numeroase pierderi. Rușii au pierdut tunuri și muniții multe.

Viena, 3 Maiu, Ambasada japoneză de aici a dat următorul comunicat despre lupta dela Jalu:

»Trupele noastre în ziua de 1 Maiu după o luptă crâncenă, au scos pe Ruși din pozițiile lor întărite și au luat dela dușmani 20 tunuri cu toate accesoriile. Au căzut în captivitate 20 oficeri și numeroși suboficeri și soldați ruși.

»Morți sunt: 800 Ruși și 700 Japonzii. Toți generalii și oficerii superiori ruși sunt răniți.

»Trupele noastre înaintând dela Kiulenciong încolo, au asediat orașul

Antung Rușii s'au și retras dintr'insul, dându-i foc și distrugând ce n'au putut duce cu dinșii.

(E de notat că orașul Antung era considerat ca și cheie a poziției dincolo de Jalu. Japonzii pot trece deci de aci încolo nesupărați spre Mukden).

Tokio, 3 Maiu. În urma victoriilor de până acum, trupele japoneze în 3—4 zile pot ajunge până la calea ferată care l'Port-Arthurul cu Mukdenul. Oștirea cu 30.000 de oameni pusă a împiedeca trecerea Japonzilor peste Yalu, este toată imprăștiată și în curînd Japonzii pot să atace și de pe uscat Port Arturul.

Din Bucovina.

Adunările clubului dietal român. Lună, Marți și Joi din săptămâna aceasta au fost zile de mare importanță pentru viața noastră politică. În aceste zile a ținut clubul dietal român în orașele Câmpu-lung, Gurahumorului și Dorna adunări, la cari a fost invitată în prima linie inteligența română din acele districte, pentru-ca să audă darea de samă a deputaților Români asupra activității lor în timpul din urmă.

În aceste timpuri de destrăbălare politică, când indivizii nechemăți, conduși de ahabițiune personală, agită în mod frivol masele lipsite de o judecată matură și caută ca să propage cu cele mai meschine mijloace lupta crâncenă între frați, trebuie să salutăm cu deosebită bucurie ori-ce manifestare din partea conducătorilor noștri politici, care are scopul de-a imprăști nedumeririle și de-a aduce lumină în întunericul ce se așază asupra noastră.

Inteligența română apreciând pe deplin seriozitatea momentului, a urmat cu bucurie glasului conducătorilor și s'a prezentat la adunările aceste în număr foarte considerabil.

Memorabile au devenit însă aceste adunări nu atât prin numărul participanților cât mai vîrtos prin seriozitatea desbaterilor și a deciziunilor luate.

Deputații români prezentându-se nainte fruntașilor acestor districte, cari în urma culturii lor, sunt capabili de-o judecată politică și nu urmează orbis instinctelor surescitate prin promisiuni nebune aruncate fără pic de conștiință, au espus situația politică din timpul din urmă, au arătat stare în care au fost transpuși în sesiunea ultiimă dietală în urma tîmbălăului inscenat de clica progresistă și au rugat adunarea ca să iee espunerile la cunoștință. Cu atențiune deosebită au urmărit cei prezenți cuvîntările domnilor Dionis cav. de Bejan, Dr Iancu Flondor și Ilarion Onciul. Orațiunile lor miezoase au fost primite cu vii aclamațiuni. În special espunerile precise, clare și convingătoare ale d-lui Iancu Flondor au stîrnit aplauze furtunoase.

Pretutindene i-s'a votat clubului român dietal din partea celor prezenți încredere deplină. Chiar participanți, pe cari „democrații“ îi numără la ai lor, s'au alăturat sub impresia espunerii convingătoare ale oratorilor clubului, la votul de încredere, drept probă, că aderența democratică merge până acolo, până unde ajunge și mistificarea.

Deasemene au fost alese pretutindene comitete districtuale, cari au menirea ca să facă toate preparativele necesare pentru alegerile dietale viitoare.

Adunările aceste, cari au avut un succes splendid, ni pot servi ca dovadă, că crisa cea grea, prin care trece de present națiunea română din țară, poate fi învinsă prin activitate intensivă și încordată. Dacă contactul între aleși și alegători, care cu părere de rău, a fost în timpurile trecute prea slab, va deveni mai intim, atunci de bună samă, că multor nechemăți le va trece pofta, de a produce desbinări în corpul națiunii.

Rămâne acu, după-ce inteligența din centralele românești a fost lămurită asupra situației, să se țină cât mai repede adunări și prin comunele rurale, pentru ca bietul popor să aibă ocaziune și el, ca să fie orientat și scos din halul în care a fost împins.

Românii din Macedonia.

In ședința dela 14 Aprilie a Senatului român s'a desbătut o chestie importantă: aceea a fraților din Macedonia.

Eată amănunte:

D. P. Grădiștianu, își desvoltă interpelarea adresată d-lui ministru al afacerilor străine cu privire la enciclica patriarhului, prin care se interzice întrebuintarea limbii românești în bisericile române din Macedonia.

D-sa spune că această chestiune interesează toată românimea. Românii din Macedonia sunt supuși la destule persecuții din partea Turcilor, ear acum vrea să-l persecute și cei de aceeași religie cu noi.

Cu ce drept, se întreabă oratorul, patriarhul poate opri pe români să se roage în limba lor?

D. Grădiștianu, prin citate istorice, dovedește că patriarhul comite o greșală când dă asemenea enciclică prin care se interzice macedonenilor întrebuintarea limbii în bisericile lor.

Aceasta o face patriarhul pentru a folosi pe greci. Se înșelă însă dacă patriarhul crede că prin astfel de mod va putea aduce serviciul grecismului.

Oratorul crede că ar fi bine ca Mitropolitul Primat al României să interviev la Patriarh și ca să-l roage a nu căuta să persecute în acest mod pe Românii din Macedonia.

Pe de altă parte dl ministru de externe, care este un bun român și un bun patriot, să interviev la guvernul grecesc în favoarea fraților nostri dela Pind, spre a fi lăsați să se roage în limba lor.

D-sa crede că pe această cale se va putea reuși.

In caz contrar vom putea uza de represalii. In România sunt destule biserici grecești și s'ar putea lua aceeași măsură, impunând grecilor să se roage în bisericile lor în limba românească.

Nu trebuie să procedăm cu jumătăți de măsură. Avem o țară și trebuie să-i salvăm prestigiul și să conservăm naționalitatea tuturor Românilor, ori unde s'ar afla ei. (Aplauze).

D. Ioan I. C. Brătianu, ministrul afacerilor străine, spune că, chiar în cursul acestei sesiuni a expus politica noastră în afacerile românilor din Turcia. Noi vrem o egală administrație în Macedonia pentru români ca și pentru celelalte naționalități.

Oratorul constată că temerile arătate de unii nelncerezători în politica din Macedonia nu s'au realizat. Preferințele dintre diferitele naționalități s'au potolit, ear măsurile luate de puteri pentru ordine se aplică în mod treptat și sigur.

Poarta recunoaște lealitatea populațiunii românești și dreptatea cererilor noastre. Puterile de asemenea recunosc drepturile noastre în Macedonia și lumina crește din ce în ce mai mult pentru noi. Inființarea consulatului român din Ianina dovedește că în Turcia este privită cu simpatie acțiunea noastră.

In ceea-ce privește cei-alți factori, cari pot să inriureze în defavoarea naționalității noastre, credem că vor veni pe adevărata cale și vor recunoaște și ei drepturile noastre.

Dl ministru arată că succesele politicei românești în Turcia sunt constatate de ziare străine și de alți factori importanți din imperiul turc.

In apărarea drepturilor noastre ne vom feri de a jigni interesele legitime ale altora. Cu toate acestea nu ne vom feri de a afirma drepturile noastre.

Ori care ar fi patimile acelora cari caută să lovească în instituțiunea culturală a Românilor din Macedonia, ele se vor risipi, căci nu sunt pe nimic fundate.

Nu avem nici o îndoială, termină d-sa nici de datoria care ne încumbă, nici de soarta care așteaptă pe Românii macedonenii. (Aplauze).

D. Sp. Haret, ministrul instrucțiunii răspunzând acuzației d-lui P. Grădiștianu că a dezorganizat învățământul secundar din Macedonia, spune că n'a suprimat decât gimnaziul din Berat, care nu avea decât foarte puțini elevi.

D. P. Grădiștianu, în replică, zice că nu s'a îndoit de patriotismul domnului ministru de externe.

Susține însă să se recurgă la represalii. Patriarhul poate să aibă bune sentimente pentru noi căci a trăit în România, este însă sinodul care se arată ostil.

De aceea oratorul crede că ar fi bine ca ministrul nostru de externe să interviev și pe lângă guvernul grecesc.

Soartea unui scriitor-publicist elin.

Citim într'un ziar că un fost ziarist din Atena, anume Anghelo Verichi, a ajuns nici mai mult nici mai puțin de cât văcsuitor de ghetete.

Ca să îndeplinească faimoasa vorbă a lui Girardin, a eșit din presă, a ajuns ori unde... dar cine ar fi crezut că un fost ziarist, care a jucat un un rol important în politică și în literatură, poate ajunge văcsuitor de ghetete!

Jules Vallé ne-a arătat pe Lamartine, cum după o tinerețe glorioasă plină de izbânzi și avere, s'a văzut nevoit la bătrânețe să colinde redacțiile cu manuscrisele la subțioară bătând din ușe în ușe, respins și umilit.

In Grecia, în Atena unde odinioară poezii și scriitorii erau sərbătoriați ca zei, un literat și un ziarist nu-și poate găsi odihna bătrâneților, lui, și este nevoit pentru a-și scoate o miserabilă existență, să văcsuiască ghetetele!

Edgard Quinet într'o carte cunoscută Greciei vrea să arate continuitatea de suflet dintre vechii Elini și actualii locuitori ai Greciei.

Pentru Quinet calitățile Elinilor, frumusețea fizică, eroism, pasiunea pentru artă persistă în Grecii de astăzi.

Ce ar fi zis Edgard Quinet, dacă ar fi știut că în Atena de astăzi un om al condeului, după ce a luptat o viață pentru naționalitatea lui, să-și prelungească agonia bătrâneților văcsuind ghetetele celor mai de rând muritorii?

... O, veche Eladă, în care poezii erau coronati cu roze și lauri, barzi adorați ca zei, în care literatul era amic al regilor și tuturor aristocraților!

Pe când în Grecia modernă continuatoarea vechei Elade, un scriitor, pentru a trăi, se vede obligat la bătrânețe a văcsui ghetetele contimporanilor!

NOUȚĂȚI.

ARAD, 3 Maiu 1904.

— Noul ambasador austro-ungar la Londra. După părerea lui „Times“ numirea contelui Mensdorff de ambasador la Londra se consideră ca fapt complinit. Publicarea oficioasă se așteaptă în curând.

Contele Albert Mensdorff — Pouilly s'a născut la 1861 în Lemberg, este deci abia de 43 ani. Pân'acum a fost consilier la ambasada în Londra ear după moartea contelui Dym el a condus afacerile ambasadei. La curtea engleză este persona grata și negreșit, că acesteia împrejurări are să mulțumească și numirea sa de ambasador. El este fiul contelui Alexandru Mensdorff — Pouilly, fost general și bărbat de stat austriac, care dela 1864—1866 a fost ministru de externe al Austriei. Acest Alexandru, a luat de nevastă pe contesa Alexandra, fica prințului Iosif de Dietrichstein, după a căruia moarte o diplomă împărătească promovă și pe Alexandru Mensdorff la rangul de prinț de Dietrichstein. Acest titlu îl poartă totdeauna numai întâi născutul, ear ceilalți descendenți au numai titlul de conte de Mensdorff — Pouilly.

VORNICUL.

In chilioara umedă și joasă
Pe un pat întins bătrânul vornic moare,
In mâna-i slabă ține-o luminare
Afară, noaptea negrul văl își lasă.

Din ochii lui privirea fioroasă
N'a risipit-o moartea 'ngrozitoare
La căpătâiu pe nime nu are
Decât pe un biet străin copil de casă.

Din când 'n când suspină greu și geme,
E dureros momentul agoniei.
Așa de'nceată trece lunga vreme.

Din beciu de-odat'un sgomot surd s'aude...
A tresărit... Sunt vaetele crude
A celor puși în fiarele robiei.

Bătrâna cetate.

Ruină stă bătrâna cetățue
Ca un simbol din vremea depărtată.
Trăsnit e schitul, bolte despicate.
Acolo dorul de viață nu e.

Pe scara ruptă nimeni nu sue,
Ci numai buha loc de noapte-și cată,
Ear poarta veche în stejar săpată
Atîrnă 'n jos din ruginite cue.

Când urlă vântul, noaptea când e ploae,
Adesea brazil seculari se 'ndoaic
Plîngînd apusa, sfânta vitejie.

Ce-a fost atunci, nu poate ca să spună;
Citești ca 'n vis istoria străbună
Pe zidul mut, dar plin de poezie.

In urma mea.

Rămâne satu 'n urma mea,
Voioase casele rămân,
Și cântecul care 'mi spunea
Povestea timpului bătrân.

Și munții care mi-au vorbit
De atâtea patimi și dorinți
De traiul plin și liniștit
Al bunilor nostri părinți.

Stejarii unde ades am stat
In drumul meu făcînd popas,
Izvorul limpede, curat...
Ah, ce departe au rămas!

Privirea 'n urmă tot mi-o țin.
Pădure, sat dispar, apoi...
Atunce lacrimile 'mi vin...
Cum m'aș întoarce înapoi.

In fața mea pustiu-î lung.
Șoptesc cu glasul slab și rar:

„La vară dac'oiu fi s'ajung,
O satule, m'așteaptă iar!“

*

VINO.

Traducere din V. Hugo.
(Contemplations).

Vino! Un fluer în depărtare
Suspină jainic și plângător.
Mai liniștită, blîndă cântare
Nu-î decât cântul unui păstor.

Sub salcia 'naltă e încrețită
Oglinda apei de un mulcom vînt.
Nu e cântare mai fericită
Decât de pasări un dulce cânt.

Și nici o grijă nu te muncească!
Noi totdeauna să ne iubim!
Cântarea sfîntă, dumnezească,
E al iubirii cântec sublim...

Alexandru A. Naum.

(Convorbiri Literare).

Incă-odată.

Inc'odată. Din trecuturi
Mai arată-te odată,
Cu frumuseța ta păgână,
Cu privirea 'nduioșată.

— **Moartea unui diplomat.** Din Brixen se telegrafează, că contele Carol Friedrich Reverta de Salandra, fostul ambasador al Austro-Ungariei la Vatican, a încetat Joi noaptea din viață.

— **Noul ambasador englez la Paris.** Este fapt complinit, cum să raportează telegrafic din Kopenhag; ambasadorul englez d'acici Eduard Groschen în zilele proxime va fi numit ambasador la Paris

— **Țarul Nicolae și Felix Faure.** Ziarul „Figaro“ din Paris comunică din trecutul apropiat interesante reminiscențe, cari câștigă în interes mai ales prin raportul lor către situaținea politică universală de pe acel timp.

Era adică în luna Octomvrie a anului 1898. Președintele francez primise în audiență pe un bărbat politic remarcabil din străinătate. Întreaga lume privia cu așteptare încordată ce vor vorbi la oalta ambii bărbați de stat. Într'un cabinet din apropierea biuroului președintelui erau laolaltă ministrii francezi, diplomații — așteptând rezultatul remarcabilei conferențe.

Acest notabil bărbat străin era ministrul de externe rus, ca reprezentant plenipotențiat al Țarului, contele *Muraviev* . .

După salutul îndatinate contele Muraviev grăi către președintele francez:

— Domnule Președinte! La porunca augustului meu domn, a Țarului am venit aici. Mărețea Sa m'a însărcinat să Vă aduc la cunoștință, că în acest moment Franța nu-și permite să uite, că Rusia este aliata și prietina Franței. Declar deci în numele stăpânului meu, că la casă că Franța se implică involuntar în război cu Anglia, atunci luăm și noi parte Binevoii însă domnule Președinte a Vă nisui să câștigați timp. Dacă asta este imposibil, atunci puteți conta la aliata Franței, Rusia. . .

Și președintele Faure a mulțumit cu profundă recunoștință pentru efluxul sprinten al preteniei Țarului.

Aceasta manifestațiune caldă și intimă a fost pe timpul conflictului diplomatic anglo-francez din cauza Fashodei. „Figaro“ consideră de necesar a reîmprospeta această curtuasie diplomatică ca s'o revoace în memorie și actualului președinte.

— **Împăratul Wilhelm și contesa Morosini.** Se scrie din Veneția: Se vorbește, că visita împăratului Wilhelm în Veneția, n'a privit într'atâta orașul lagunelor, cât mai mult pe frumoasa contesă *Annina Rombo-Morosini*, pe care împăratul o cunoaște deja din anul 1894. În 15 Aprilie împăratul s'a dus cu un vaporas seara în Veneția, în cel mai mare incognito și a descins în palatul Morosini. So-

sirea oficioasă a fost numai în 26 Aprilie la orele 10 înainte de amiază. La orele 12 din amiază împăratul a părăsit pe o barcă iachtul *Hohenzollern* și s'a dus cu adjutantul său în palatul Morosini. Cu ocazia sosirii l-a primit tatăl contesei, contele Rombo, ear contesa îl aștepta la scară.

La scară au făcut spalir 12 lachei. Împăratul a rămas în palat până la orele unu și jumătate, apoi s'a întors pe jachtul Hohenzollern, pe coverta căruia a fost un mare prânz la orele șase seara. La prânz a fost invitat parlamentul, prefectul, admiralii Canevara și Frigeio, și contesa Morosini cu tatăl său. În 27 Aprilie la amiază împăratul însoțit de 8 ofițeri a făcut din nou vizită în palatul Morosini, aici s'a dat un prânz în onoarea împăratului, la care afară de contesa și tatăl acesteia, a luat parte și fiica contesei. La adio împăratul a dat contesei o prea frumoasă brățeletă ca suvenir. După prânz la orele patru împăratul s'a dus la gară. Când a trecut prin canalul grand, contesa sta pe balconul palatului ei și i-a salutat pe împăratul, care a resalutat-o. Acum întreaga Veneția vorbește despre contesa Morosini, care e o femeie prea frumoasă. E de statură mijocie, are ochi admirabili negri. Regele Umberto pe vremea lui a numit-o de cea mai frumoasă femeie a Italiei, ea trăește despărțită de bărbat. După foile germane, împăratul cu ocazia acesteia și-a cumpărat un palat, ca o parte din primăvară să o petreacă acolo. După „Gazeta di Veneția“ e vorba de palatul *Cadoro*. Contele Franchetti, actualul proprietar al palatului care e un monument istoric, declară în foi că împăratul n'a avut intenția să-și cumpere palatul și nici el nu l-ar vinde cu nici un preț. Foile germane nu numesc palatul, ci spun numai că are o colecție artistică de valoare fabuloasă.

— **Mulțumirea împăratului Wilhelm.** Cu ocaziunea părăsirii Italiei, împăratul Wilhelm a adresat următoarea depeșă ministrului president italian Giolitti: În momentul, când părăsesc frumoasa Italie, pe care atât de mult o iubesc, primește, Te rog mulțumita mea cea mai sinceră pentru toate acele dispozițiuni, cari au fost executate de către autorități în modul cel mai perfect, dispozițiuni, cari au contribuit mult la aceea, că am călătorit cu plăcere și deplină îndestulare.

— **Bărbatul reginei Holandei bolnav.** Din Haga se vestește, că bărbatul reginei Olandei „mica“ Vilhelmina (de Kleene, cum o dezmărdă poporul) prințul Enric de Pomerania se află bolnav de reumă și friguri. Din cauza asta călătoria lor la Amsterdam pentru a face vizitele îndatinate acolo, ca în tot anul, a fost amănată.

† **Livia Nowotny.** Despre trecerea la cale eterne a d-nei Livia Nowotny, întristata familie a trimis următorul anunț funebru:

— *Livia Nowotny n. Popu*, soție de căpitan ces. și reg., nu să mai află între cei vii în etate de 37 ani, ea și-a dat nobilul său suflet în mâinile atotputernicului Creator.

Despre trista întâmplare consăngeni, amici și toți aceia, cari iau parte la soartea greu încercărilor ei rămași, să încunoști cu cea, că rămașițele pămăntene a scdate se vor sfîrși la 3 Maiu 1/2 o locuința ei de sub nr-ul 8/B, strada și să vor așeza spre repaus etern în cel din sus. Fie-i țărîna ușoară și memoria binecuvântată! *Arad*, în 1 Maiu 1904. Iosif Popu, ca tată. Eduard Nowotny, ca soț, în numele jalnicei familie.

— **Baronul Calice la sultan.** Ambasadorul austro-ungar la Constantinople br. Calice a fost primit eri de către sultan în audiență. Ambasadorul a prezentat sultanului pe conții *Andráș Gyula* și *Tivadár*, cari se află în călătorie.

— **Raportul anual al societății de lectură „Petru Maior“** din Budapesta pe anul administrativ 1902—1903 a apărut acum și ni-se trimite la redacție. Societatea în anul trecut a avut președinte pe dl Ioan Garoiu, student în drept. Societatea a dezvoltat anul trecut o viață activitate pe terenul literar și artistic prin conferențe și concerte. Numărul membrilor înscriși a fost 40, și anume: 25 studenți în drept, 15 în filosofie, 5 în medicină și 5 la tehnică. Biblioteca s'a înmulțit cu un număr însemnat de volume, atât prin donațiuni, cât și prin cumpărare. În cabinetul de lectură au fost 37 foi și reviste. Societatea a avut și o orchestră și un cor. Averele societății, care a crescut în cursul anului cu 700 cor., 47 bani, era la 30 Septemvrie 1903 de 14.188 cor 51 bani.

— **Creșterea populațiunii rurale.** În anul 1903 numărul nașterilor a fost în populațiunea rurală a României 216.711 al morților de 128.518, prin urmare escedentul e de 88.193 locuitori. În 1902, acel escedent fusese numai de 64.157 suflete. Din escedentul total, 84.482 revine religiunii ortodoxe, adică elementului național, față de 61.690 numai în 1902.

Anul a fost dar bun. Adăogînd escedentului total al populațiunii rurale, cel de 28.000 de suflete al populațiunii urbane, vedem că populațiunea țării a crescut pe cale naturală cu mai mult de 16.000 de locuitori. Populațiunea probabilă a țării e acum de 6.300.000 de locuitori.

— **Știri personale.** Alexandru Ciura, Octavian Prie și Emil Sabo. profesori la gimna-

Nu te teme! Din privire
Stîns e focul tinereții,
Mulcomită-și bate astăzi
Inima, — tic-tacul vieții.

Dar, adeseori, cu gândul
Măcinînd trecuta vreme,
Parc'ăși vrea să-mi vii în cale
Pe-o clipită. Nu te teme!

N'o să-ți mai aduc aminte
De nădejdea îngropată...
Vreau să-mi stai o clipă 'n brațe
Și să plîngem... Inc'odată.

*

NESIMȚIRE.

Câte-odată 'mi pierd simțirea;
Nici nu-'s vesel, nici nu-'s trist
Impetrit mă lasă vraja
Rapsodiilor lui Liszt.

Stau ș'admir chipul Madonnei...
Plicisît privesc la ei
Și nesimțitor mă lasă
Geniul lui Rafael.

Nici Schakaspeare ce 'n a lui artă
Lume de gândiri ascunde,
Nici adîncul Eminescu
Nu mă poate atunci pătrunde.

Dar... privind cu nepăsare
Fața Venerii din Milo,
Dacă te-ai vedea pe tine, —
— M'ăș cutremura, copilo.

Cluj, 1904.

V. E. Moldovan.

Un pictor român din Selagiu.

Cei ce vizitează splendidul palat al Ateneului Român din București, au prilejul să vază acolo în sala din stînga de la intrare un tablou istoric care ne frapează prin concepțiunea unui subiect modern popular și istoric în acelaș timp.

Este pânza unui tînăr pictor român, Nicolae Bran, care ne presintă prin lucrarea sa pe Peneș Curcanul ajuns acasă după glorioasa companie la Plevna și povestind oamenilor din sat peripețiile aceluși război.

Figura legendară a celebrului erou, pe care lumea românească îl cunoaște din clasica poemă a lui Alexandri, ni se ivește în tabloul acesta ca o persoană viue. Par că îi auzim glasul, care descrie simplu și naiv episoadele cele mai strălucite ale vitejiei românești; par că resimțim plăcerea și fericirea ascultătorilor cari îl impresară și sorb cu drag ori ce cuvînt al lui.

Vězînd acest tablou, fă-ă să intrăm în analiza critică a lui, avem senzația plăcerei că autorul ș-a ales un subiect național, care invio-

rează sufletul și ne încălzește sentimentul mândriei naționale.

Il felicităm din inimă și dorim să meargă mai departe pe calea începută.

Nicolae Bran, este un fiu al Selagiului, care ș-a petrecut anii primii ai tinereței în părțile Orăzii-marî.

Studiile elementare le-a făcut în orașul Sătmăr. Tot acolo a început să frecv. nteze și gimnaziul, dar n'a terminat decât clasa a IV-a. Atunci simțînd o vocațiune entuziastă pentru artele frumoase, fără voia părinților a fugit la Budapesta, unde s'a inscris în școala de Arte-frumoase. Însă frate-său Ioan l-a adus acasă și a continuat gimnaziul în Beiuș, terminînd toate cele opt clase și făcînd examenul de maturitate. Apoi a făcut serviciul în armată în Bosnia. Eșînd de acolo, iarăș s'a inscris în școala de Arte-frumoase din Budapesta, de unde a eșit premiat ca cel mai bun desemnător.

Atunci s'a dus la München, unde a studiat patru ani în Academia de pictură, obținînd „Mențiunea onorabilă“ la expoziția anuală.

Din München, a trecut prin Italia la Paris, unde a studiat timp de opt ani, la început în „Ecole Național des Beaux-Arts“ în atelierul renumitului pictor portretist Bonnat și apoi în atelierul celui mai vestit desenafor Bougeraux, președintele Salonului.

Terminîndu-și studiile, a trecut în România, unde speră să-și poată desvolta mai sigur talentul.

siul nostru au depus cu bun succes examenul pedagogic, cei doi dinstăi la universitatea din Pesta, ear cel de pe urmă la cea din Cluj. Afară de aceea dl Sabo a făcut cu laudă și censura din limba și literatura română ca al treilea studiu.

(„Unirea“).

— **Ministru de justiție deținut.** Ziarul „Politica“ din *Tetini* comunică vestea, că ministrul de justiție al Montenegroului *Miloș Savić* din cauze încă necunoscute a fost deținut.

— **Comitetul acțiunii latine.** Citim în *Secolul*: Cu ocaziunea vizitei lui Loubet în Italia, s'a format la Paris o nouă asociațiune sub titlul de mai sus, pentru strângerea legăturilor de interes și de cugetare existente între Latini din ambele țări. Printre organizatorii figurează și un nume românesc: prințul Constantin Brâncoveanu, deputat.

— **Dramă familiară din cauza războiului ruso-japon.** Un ziar din Londra aduce în numărul său mai recent următoarea întâmplare tragică într-o familie semi-rusă, semi-japoneză, fiind adevărat bărbatul Rus, ear femea Japoneză.

Este vorba despre un Rus din orașul japon *Yokohama*, care deja de un șir lung de ani locuiește în țeara Micadului, unde a învățat perfect limba japoneză, s'a acimializat întru toate obiceiurilor poporului japonez, luându-și până și nevasta japoneză cu ochi de migdale. Aceasta căsătorie era una dintre cele mai fericite. Războiul fatal însă puse pe neașteptate sfârșit acestei vieți fericite. Când anume între Rusia și Japonia au început ostilitățile, bărbatul, care până aci împărția soției sale toate planurile sale, până și cele viitoare mai îndepărtate, de odată a început să fie mai închis, misterios, ceea-ce făcea femea bănuitoare. Mai ales giamantanul său pentru acte îl ascundea cu deosebită grijă și băgare de seamă, să nu ajungă pe mâna soției sale. Mica Japoneză însă, care iubia din cale afară pe bărbatul ei exotic, — ceea-ce de altfel este naturelul înăscut femeii japoneze bine educate — deveni atentă la atitudinea schimbată, bătătoare la ochi a bărbatului său și începu să examineze mai de aproape toate faptele sale, cugetând că va putea afla ceva din secretul bărbatului său. La început credea, că sunt afaceri comerciale despre a căror mers nenorocos nu voește să pomonească naintea ei, ca să nu-o neliniștească. Chiar de aceea s'a decis firm să pună mâna pe giamantan și să se convingă despre adevăr cu ochii proprii. Dar lucrul n'a mers așa neted, de oare-ce bărbatul păzise cu ochi de Argus prețiosul său giamantan de acte. Hazardul însă îi veni într'ajutor. Intr'o zi d. a plecând bărbatul ei de acasă, uită giamantanul pe masă. Femea de sine înțelese numai decât îl luă și deschizându-l mare i-a fost mirarea, când

a aflat o hartă, telegrame cu semne secrete (cirile) și schițe de plan dela câte-va edificii. Cum ne-vasta era fiica unei familii inteligente, imediat veni la idea, că aici este vorba despre o trădare, ce voește bărbatul să comită, și înțelegând importanța actelor, numai decât grăbi la poliție în firma speranță, că bărbatul, despre al cărui trecut abia știa, este un spion rus. Nu a hesitat mult, ci a cedat instinctului nobil, pe care noi îl numim iubirea de patrie. Ah! în pieptul fie-cărui bărbat adevărat japonez și femea adevărată japoneză în momente mari naționale arde cu flacăra puternică focul sacru al patriotismului. Mica Japoneză și-a iubit bărbatul cu amor ferbinte, dar patria îi a fost mai scumpă! Cu inima sângerândă fără amănare luă actele și le dusă la poliție, unde s'a constatat, că în giamantan erau ha și documente militare foarte importante. Bărbatul într'aceea observă că îi lipsește giamantanul. Grăbi deci întee acasă, dar nu l-a aflat. Rusul pricepu totul. Acum nu-i rămase decât fuga.

Mica Japoneză a fost lăudată, s'erbătorită ca o eroină pentru fapta ei patriotică, dar ce folos, căci gloria nu i-a putut reda mai mult fericirea avută! Încă în seara din aceea zi și-a străpuns inima îndurerată cu un pumnal. Astfel ea a avut un sfârșit cu adevărat tragic, căci datorința-cătră patrie a făcut-o să violeze credința cătră bărbat, pentru care faptă amorul a pretins jertfă: ca astfel să restabilească ochi librilul moral perturbat căderii ei.

— **Reuniunea meseriașilor și comercianților din Sebeș „Andreiana“** invita la *concertul*, care se da Vineri 23 Aprilie 6 Maiu în pavilionul de vară dela hotel „Central“; Sebeșul săsesc 27 Aprilie 1904. Comitetul reuniunii.

Program: 1. a) Inimă de român. cor micst de Porumbescu. b) Lună ori soare de Speranță declamată de P. Besuc. 2. a) Sub fereastra mândrei mele cor micst de * * * b) Hei leliță din cel sat, cor micst de G. Dima. 3 a) Ispira de G. Coșbuc declamată de A. Oltean. b) Țiganul norocos de T. Speranța declamată de J. Coac ză. 4. Răsunetul Ardealului cor micst de I. Vidu. 5. Dușmancele de G. Coșbuc declamată de L. Santeiu. 6. Pe crengi de soc cor micst de Kirchner. 7. Țiganul la țerg dialog de E. Suci, predat de J. Coac ză și D. David. 8. a) Nu-mi place b) I-mi place cor micst de I. Vidu — Cassa să deschide la 7 ore, ear începutul precis la 8 ore seara. Prețul de intrare: Locul I. Cor. 2; locul II. Cor. 1,50; loc de stat 1 Cor. Biletele sunt numerisate și se află spre vânzare în prăvălia dlui V. Săbăduș și seara la casă. După concert dans.

— **Războaiele din II. jumătate a secolului trecut.** Să nu creadă nime, că idea păcii universale a izvorit pentru prima dată din creierul Țarului Nicolae II. și a fostului său sfetnic *Muraviev*, ori că este elucubrațiunea altui spirit luminat al timpului modern. Deja regele ceh *George Podiebrad* s'a ocupat cu ideea desarmării în secolul XV. În veacul următor regele Franciei *Enric IV* era mare protector al păcii universale. În secolul XVII. a devenit populară, ear în veacul trecut a început să formeze obiectul discuțiilor în congrese de pace, conferențe interparlamentare, și cine știe încă cât timp va fi numai o utopie vană idea păcii universale! Și cu toate că în ultimele decenii ale secolului XIX nu numai filozofii, dar și domnitorii au devenit fervenți aderenți ai păcii universale: chiar în acești din urmă 50 ani ai veacului trecut a fost numărul războaielor incomparabil de mare. Numai în Europa s'au purtat următoarele războaie: *Războiul din Crimeea* la 1854—1856 între Franția Anglia, Turcia, Piemont și Rusia; — *războiul italian* la 1859 între Franția, Piemont și Austria; mai departe *războaiele italiene* dela 1860—1861 între Sardinia, Franția și Statul papal; — *războiul Poloniei* pentru independență la 1863 contra Rusiei; — *războiul Danez* la 1864 între Polonia, Austria și Danemarca; — *războiul pentru independență italian* la 1866 între Italia, Austria și Franția; — *războiul prusiaco-austriac* la 1866; — *războiul Italiei* pentru libertate contra papei la 1870; — *războiul franco-german* la 1870—71; — *războiul între Montenegro și Turcia* la 1876; — *războiul serbo-turc* la 1876; — *războiul oriental* la 1877—78 între România, Rusia și Turcia; — *ocuparea Bosniei și Herțegoviniei* la 1878; — *războiul bulgaro-serb* 1885; — *războiul greco-turc* la 1897. Dar unde-i rescoala Candiei, a Albanezilor, luptele purtate de Garibaldi la 1867? Cine ar fi în stare să țină seamă de toate războaiele, câte a purtat Europa civilizată contra popoarelor

săbatică ori mai puțin civilizate din alte părți ale lumii sub durata acestui restimp de 50 de ani?

Este suficient să amintim expedițiunile Franciei în Algeria, Maroc, Tunis, Tonking, China și Madagascar; expedițiunile Angliei în Abesinia, pe pământul Assant, în Zulu, China, Egipt, Sudan și Birma; luptele Spaniolilor în Maroc, Cuba; cele ale Rușilor în Asia Centrală și orientală; războiul memorabil al Italiei și atât de nefast pentru aceasta contra împăratului Albesiniei Menelik. Cine nu-și aduce apoi aminte de războiul gigant al Statelor-Unite, de războiul sino-japon; spaniolom-american, anglo-bur, și în fine de expedițiunea Europei din 1900 contra Chinei din incidentul omorării ambasadorului german la Peking hr. Kette'er de cătră boxerii răsvrătitori?

Și dacă ne cugetăm la sumele enorme de bani, la jertfele de sânge incalculabile cari au consumat aceste războaie titanice, oare si-va în stare cineva a le stabili cu siguranță și precizitate? După statistica lui *Collé* războiul din Crimeea a costat 370 milioane coroane și 386 mil. vieți de om. Războiul Statelor-Unite pentru neafirmare a consumat aproximativ 900 milioane dolari adevăți 4 miliarde 500 milioane coroane, ear după calculul Englezilor în acest războiu au perit 554.000 oameni. Războiul franco-german dela 1870—71 au costat Franciei 8.700 milioane franci ear populațiunea franceză a sărăcit în urma lui cu 40 miliarde franci, pe lângă pierderea alor 127.000 oameni. Germania a pierdut 44.890. Spe-sele de războiu ale Rusiei în războiul său contra Turciei la 1877—78 au trecut peste un miliard de ruble. 300.000 de oameni au plătit cu viața vitejia lor! În războiul Chinez-japonez, Japonia a pierdut 20.000 soldați și a cheltuit 700 milioane coroane; ear pierderile Chinei erau cu mult mai mari: 2 miliarde coroane și un număr necunoscut (dar considerabil) de morți.

Este clar că statele europene dela 1858 — 1894 au spesat pentru războaie cel puțin 210 miliarde. Dar ce e mai interesant, ori cât de săngeroase și scumpe totuși au avut influență pricioasă asupra progresului omenesc, aceste vătări de sânge din contra, au avut efectul cel mai binecuvântat. Nu în zădar a spus generalul Moltke, că războiul este necesar pentru omenire. — Statistica arată cu certitudine, că după războaie sporul popoarelor este cu mult mai intensiv, ca mai înainte. Așa în Germania la 1865 — 1869 procentul sporirii a crescut cu 0,24%, după război între anii 1872-1878 s'a ridicat la 0,38%. Tot în același timp excedentul sporirii s'a ridicat dela 1% la 1,17%. După sfârșitul războiului pentru independență italian populațiunea a arătat un spor în măsură colosală. Toate aceste date confirmă evident și pe deplin spusele lui Moltke! Dar atunci la ce ne spargem capul cu idea păcii universale și a desarmării generale?

— **Durere de stomac. Sgârçiri de stomac, catar greu de stomac, la boale de stomac învechite și împotriva lipsei de ape, tit, mijloc sigur. Purgativ sigur, inerția cronică a intestinului gros, la lipsa de scaun purgativ fără dureri, este thea întăritoare de stomac „Centauria“ a farmacistului Kossuth.**

Cutia de probă 1 cor. 20 fil.

Cutia mare . . . 2 cor. —

În contra tusei, catarului (troahnă) ră-gușelei, flegmei și iritațiunigâtului este de un efect eminent, pastilele de pept »**Senega.**» Prețul 1 cor. Se pot căpeta în farmacia la »**Maria Fecioară**» a farmacistului **Kossuth Pál**, Arad, piața Boros-Béni Nr. 15.

157

INSERTIUNI ȘI RECLAME.

În atențiunea dlor parochi, în cauze de edificari s'au restaurari de biserici și școli se pot adresa la specialistul și unicul arhitect român **Ioan Niga**, Arad, *Atzél-Peter utca* 1 sz. în etaj, care servește cu planuri și prelucrări.

202 3-4

„Familia“

In binevoitoarea atențiune celor ce zidesc!

Am onoare a aduce la cunoștința On. Public. că am deschis în

Arad, str. Csernovits Péter Nr. 14.

un birou pentru

Întreprinderi de zidire

Primesc tot felul de comande și proiecte de zidiri: case, fabrici, biserici, școli, cripte, școale etc., în ori ce stil; primesc tot felul de reparaturi și ori-ce transformare și estimare de zidiri pe lângă prețurile cele mai echitabile.

Fiindu-mi scopul a bine-merita de încrederea On. public prin praxa-mi îndelungată și cunoștințele-mi speciale pe lângă prețuri convenabile, — precum și prin îndeplinirea repede a comenzii, apelez prin aceasta la binevoitorul sprigin al On. public.

154 14—25

Cu stimă:

Kondorossy Kálmán.

Să primesc zidiri de case de locuit și de închiriat și de lângă achitare în rate.

Planuri, bugete gratuite.

Primul și cel mai mare Institut de galvanizare, nikelizare și emailare, provăzut cu lumină electrică 142

E in TIMIȘOARA. ■
JOZSEF-VÁROS, PIAȚA KÜTTL Nr. 3.

POLLÁK JAKAB

Biciclete noi dela 100 coroane în sus. =====
===== Biciclete cu motor dela 500 coroane în sus.

De oare-ce atât bicicletele, cât și automobilele însu-mi le fabric, mă aflu în pozițiunea de a putea acorda p. t. mei clienți cele mai mari favoruri.

Repararea perfectă a unui bicicleu vechiu, nikelizarea, emailarea și repararea, mâner nou, pedal nou la olaltă 24 coroane.

Un automobil de 10 cai, un nou omnibus (fabricat propriu) să află de vânzare.

„Mureșanul“

institut de credit și economii, societate pe acții în **MARIA-RADNA.**

Fundat și deschis în 15 Noemvrie 1897.

Capital social fl. 40.000, în 400 acții de fl. 100.

Acordă: credite personale pe cambii; credite pe cambii cu acoperire ipotecară; credite pe obligațiuni cu cavenți până la fl. 50; și împrumuturi pe amanete și efecte publice.

Primește: depuneri de bani spre fructificare, după cari institutul plătește contribuția erarială; ear' deponenții primesc după banii depuși până la 1000 5% de la 1000 în sus 6% interese.

Dirrecțiunea.

Prăvălie nouă!

ifj. FITUS JOZSEF

prăvălie și magazin de sticla, porțelan, lampe și rame de tablouri.

ARAD, Strada Forray nr. 4

Pe lângă prețuri moderate se află de vânzare vase de porțelan pentru cafea, ceaiu, vase de laivoir, obiecte de gală din majolika, lampe de masă și pendante, tot felul de obiecte de sticla, obiecte de cristal, colorate șcl. 178 10—15

Diplomă de aur 1891. Oradea-Mare.

SCHÄFFER JÓZSEF

compactor. 1045 112—

ARAD, Strada Tabajdy Károly.

Execută tot felul de

lucrări de compactorie

dela executarea cea mai simplă până la cea mai de lux. — Comandele din loc și provință se efectuează prompt și punctal. — Lucru bun și solid. Prețuri moderate. Serviciu punctual.

Cel mai estin isvor de cumpărare în una din cele mai mari prăvălii de **Oroloage și giuvarica** din Arad.

Pentru prețuri ne mai pomenite se pot o

Deutsch Izidor,

orasornicar și juvaergiu

Arad, strada Templom.

(Palatul minorităților).

Oroloage de aur p. bărbați dela 18 fl. în sus

" " dame " 12 " " "

" argint „ bărbați " 5 " " "

" " " dame " 6 " " "

Wecker " oțel și nikel " 2 " " "

" " " " " 1'50 " " "

Oroloage cu pendulă în rate pe lângă aceleași prețuri. Primesc și schimb obiecte de lux, cumpără pe lângă prețul cel mai înalt posibil, aur și argint calcat.

Am onoarea a aduce la cunoștința m. on. public, că 1009 43—50

am deschis

Un atelier de tapiserie și înfrumșetare.

Ani îndelungați am lucrat în ateliere de rangul întâi din Budapesta, Viena, Berlin, Brüssel și Paris, așa încât sunt în poziția plăcută de-a putea corespunde tuturor esigentelor moderne.

Primesc tot felul de lucrări de brânșă asta dela cele mai simple până la cele mai elegante, pe lângă prețuri moderate.

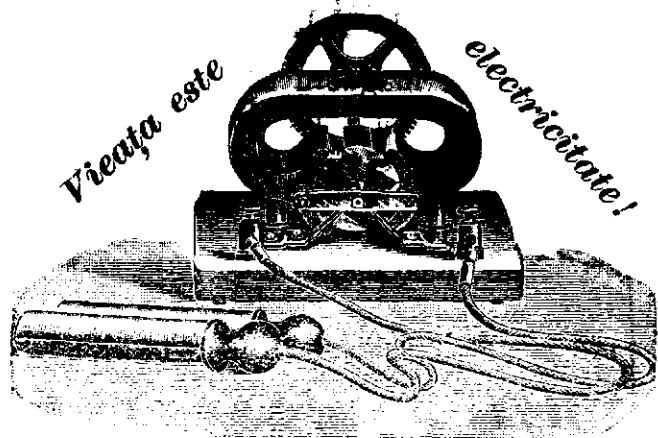
Primesc estin mobilarea de locuințe în loc și provință. La mutări primesc transportul mobilelor, precum și repararea și renovarea de mobile și mese de biliard, pe lângă prețuri estine.

Reiner I. Gyula,

tapisier și împodobitor.

Renovarea și prolongirea vieții cu „Electrophor“-ul orig. american.

Aparat medical electric pentru folosul privaților!

Atrag atențiunea oamenilor, cari sufer bolnăvicioși și cu organism slab să întrebuințeze acest aparat electric, pentru-că „Electrophor“-ul ne întărește nervii, ne inviește sângele ne agerește mintea și simțurile, asigură circulația regulată a sângelui și funcționarea sistemului nervos, prin ce ne scutește de boale.

Prof. Dr. Bourg, membrul facultății de medicină a universității din Paris s'a declarat despre „Electrophor“ astfel: „Nu numai reumatism, sgaroinți, nervositate, și asthmă a vindecat sau cel puțin au alinat cu Electrophor în miș și miș de casuri, în cari știința doctorilor a dat faliment. ei și la morburii de nervi, durerii de cap, colica, vîșteala urechilor, lipsă de somn, la cei în stare hipocondriacă, și mai ales în privirea rețelilor de obstipație, vina de anr în câte-va zile, de multe ori în câte-va ceasuri au observat alinare minunată. Femelle cu boale dureroase câștigă alinare și vindecare aproape signră.

Ține în vece!

Prețul unui complet aparat mic:
10 cor.

Pentru cei slabi de constituție.

Nu se strică!

Prețul unui complet aparat mare:
20 cor.

p. vindecarea boalelor învechite.

Pe lângă trimiterea înainte ori cu rambursă liferează reprezentantul european al companiei „Electrophor Co. Limited“.

AUFFENBERG JÓZSEF, Budapest VII Huszár-utca 6.

Mare economisire al cumpărării.

Nu este magazin, a cărui articole se pot asemăna cu acele obiecte de minune, cari se pot căpăta la magazinul devenit vestit din cauza efinității:

magazinul de concurență dela bazar

Despre ieftinătatea acestor articoli, ori-cine se poate convinge din lista de mai jos:

cr.	cr.
Cămăși bărbătești netede la pept dela —75	Legătură de dame americană —20
Cămașe bărbăt. albă încreșită „ —99	„ „ „ din temniță „ —27
Cămașe bărbătești colorată „ —98	Șorturi legături 130 cm. late „ —45
Cămăși bărbătești de mătăsă executate în mod admirabil „ 120	Mănuși de ață „ —13
Guleri bărb. fason elegant „ —10	Briuri de pantică „ —30
Manșete colorate și albe la 3 pârchi „ —50	Ghete de pânză cu talpă dublă „ —70
Esmele köpper bărbătești acum „ —45	Umbrele și umbrele de ploaie „ —90
„ „ „ cu broderie artistică colorată acum „ —52	Corsete de mijloc „ —45
Cămăși bărbătești köpper de saten „ —53	Tasă de cumpărare din piele americană „ —25
„ „ „ atlas „ —75	Broboadă de cap spăletă „ —15
„ „ „ atlas cu bră. înăt. „ —75	Batistă de stofă delină „ —25
Ciorapi de bărbat „ —06	Batistă „ —05
„ „ „ de pânură „ —10	„ de mătăsă cu tivire lată de batist „ —15
Cump. de ocaziune mătăsă fină „ —30	La cumpărare de 1 duz „ 1-65
Cravatele de mătăsă curată vîndute până acum cu 50 cr. numai „ —40	Ciorapi netezi pentru copii „ —04
Chiple de vară stofă și mătăsă „ —18	„ patenți țesuși p. copii „ —07
Cămăși de femeie de pânză „ —43	„ legați „ —14
„ „ „ colorate „ —55	Batistă de copii „ —04
Corsete (camisoane de noapte „ —65	Șapce de băieți și fete „ —25
Fuste albe de desupt „ —99	Cămăși de băieți albe și colorate „ —78
Fuste negre „cloth“ mătăsă „ 1-50	„ copii legate ampir și cu fodorii la umăr „ —28
Cele mai minunate legături „ —18	Haine de băieți „ —90
Pantaloni de femeie albi sifon „ —89	Găete semipele de copii „ —40
Ciorapi femești „ —12	Ghete de pele de copii „ —80
	Hosentrăguri de copii „ —15

Cumpărări ocazionale

500 bucăți hăinușă pentru copii cu preț de jumătate, haine de damă dela 2 fl. în sus, blouze jum. de preț, fuste de desupt, cofere de casă dela 80 cr., taște de frizeuri 70 cr., taști de mâni p. călătorie din piele americană 85 cr., trăsuri pentru băieți cu 4-50 fl. în sus, parapleie cu parafulgere dela 98 cr., mai departe perii de păr, haine, dinți și perii de unghii, piepteni, săpunuri, tabachiere și portmonee, parfumuri și creme de dinți, hosendracl, rame de fotografii, bricege, requisite de mâncat, ace de păr, legători de păr. — Clasă separată de jucării și lucrări de lux cu prețuri de 8 și 16 cruceri. — Toți cumpărătorii primesc o poză în mărime naturală după o cumpărare cât de ieftină, numai rama rama trebuie s'o plătească cu preț foarte mic.

REICH EL. Magazin de concurență la bazar.
Vis-à-vis de statua 13 martiri.

Pentru-ce?

se numește

casa de bancă alui

Gaedicke

reședința norocului?

Pentru-că acolo s'au plătit cele mai multe câștiguri principale.

Pentru-că acolo a fost premiul de	cor.	602,000
Pentru-că acolo a fost de 3 ori câșt. princ.	„	400,000
„ „ „ „ 3 „ „ „	„	100,000
„ „ „ „ o dată „ „ „	„	70,000
„ „ „ „ 4 ori „ „ „	„	60,000
„ „ „ „ 3 „ „ „	„	30,000
„ „ „ „ 5 „ „ „	„	25,000
„ „ „ „ 10 „ „ „	„	20,000

tras și —

Pentru-că alte locuri nu pot arăta un atare rezultat.

Prin urmare cei ce voește să ajungă la un câștig principal, să grăbească a-și comanda prin mandat ori prin rambursă, un los pentru tragerea la loteria

XVI. pe clasă priv. magh., ce se va ținea la

17 și 18 Maiu

$\frac{1}{1}$ los	$\frac{1}{2}$ los	$\frac{1}{4}$ los	$\frac{1}{8}$ los
12 cor.	6 cor.	3 cor.	150 cor.

dela casa de bancă a lui

205

A. Gaedicke

BUDAPESTA, Kossuth-Lajos-utca 11 szám.

Pentru trimiterea francată a banilor servesc la cerere cu plăcere cu cecuri de bancă.

Bilet de comandă.

(să se fac jos, să se umple locul gol indicat și să se trimeată)

Dlui A. GAEDICKE

Budapesta.

Binevești a ne trimite la adresa mea un bilet original de clasă I. al loteriei pe clasă priv. magh. dimpreună cu planul oficios.

Prețul _____ coroane cu mandat postal. cu rambursă.

adresa punctuală

Numele _____

Condițiunea _____

Locul locuința _____

Posta ultimă _____

ce nu convine să se șteargă.